

Fig. 23. Forstørret Detalje af Fig. 22.

Apparatet indstilledes paa et Felt saaledes, at dettes Snore paa alle fire Sider saas i samme Afstand fra Billedkanten paa Matskiven; et Lod ophængtes i Stativets Midtpunkt, og dets Plads i Feltet indførtes paa stift Maal. Selve Fotograferingen, 20 Optagelser, forløb derefter ganske exercitismæssigt. Den sidste Del af dem formede sig som et rasende Kapløb med Skyggerne af nogle Træer, der, efterhaanden som Solen sank, begyndte at strække sig ind over Mosaikken. En særlig Forholdsregel maatte tages, dels paa Grund af det voldsomme Lys, dels fordi Mosaikken var støvet i Farverne af at have været dækket af Jord i et Par Tusind Aar. Lige inden hver Exponering maatte hvert Felt tørres over med en vaad Svamp, saa hver enkelt Stift traadte klart frem; dog maatte ingen af dem være rigtig vaade, for saa kom der Solblink.

Hvis brugbart Farvefotograferingsmateriel havde været disponibelt, vilde Foretagendet have været afsluttet med Kopiering; da dette imidlertid ikke var Tilfældet, blev der taget stærkt forstørrede matte Kopier, som blev klæbet sammen; da Optagelserne greb lidt ind over hinanden, var det ikke vanskeligt at passe dem nøjagtigt sammen. Derpaa blev en usædvanlig taalmodig ung Mand, der til og med havde Evner og Indsigt i Retning af Temperamaling, sat til at male det hele igennem Stift for Stift. Fugerne fik Lov at staa i den graa Fotografitone. Resultatet blev en usædvanlig virkelighedstro Gengivelse.

Fotografering til Bygejournal.

For at spare en Mængde Skriverseri i Journalen tages der undertiden Fotografier af Bygninger under Op-

førelse. Fotografisk set rummer dette ingen Problemer; det drejer sig om rent dokumenterende Billeder. Den eneste Vanskelighed er den uomtvistelige Datering. Billedet er værdiløst som Dokument, hvis det ikke uomtvisteligt kan fastslaaes, hvornaar det er taget. Notering af Datoen paa Negativet eller en Kopi kan fra en eventuel Modparts Side gøres til Genstand for Mistanke om Vilkaarlighed. Men en temmelig ubestridelig Datering faas ved at fotografere selv a Datoen med paa Billedet. Man lader en uvildig og let genkendelig Person figurere paa Billedet, bærende en Plakat med Datoen. Det eneste Supplement, der saa kan blive Brug for, er hans Vidneudsagn om det enkle Forhold, at han ikke har indladt sig paa at lade sig fotografere med en forkert Dato; i sig selv vilde det jo ogsaa virke opsigtsvækkende paa en Byggeplads, om en Mand gik rundt og lod sig fotografere den første Februar med en Plakat, der bar Indskriften første Marts. Afbildningen af Manden er omtrent en Underskrift.

Nivellering med Fotografiapparat

falder strengt taget udenfor Emnet Fotografering, men skal blot nævnes med faa Ord som en praktisk Nødhjælp. Der behøves et ikke for lille Apparat med Matskive; paa Skiven indtegner man den vandrette Middellinie med tynd Tuschstreg. Naar man stiller Apparatet i Vage, vil alle Punkter i samme vandrette Plan som Objektivets Midte vise sig i denne Linie. Aflæsning af Stadiet paa almindelig Maade er som oftest ikke mulig i den ringe Størrelse; Hjælpe- ren maa flytte en Blyant e. 1. op og ned efter Vink, indtil Sigtepunktet findes. - Paa lignende Maade kan Afbigelses fra et lodret Sigteplan indmaales.

Hvis man lader en Fagfotograf tage Billedet,

er der en meget anbefalelsesværdig Fremgangsmaade, der anvendes af en Del Arkitekter: Man tager først selv Billeder, der skal tjene til Vejledning for Fotografen. Det er som oftest langt fra tilstrækkeligt at bestille et Billede taget fra den og den Side. paa den og den Tid af Dagen osv. Men kan ikke vente eller forlange, at Fotografen, som maaske for første og eneste Gang ser Huset, skal have samme Følelse for det som Arkitekten; heller ikke, at han skal tilbringe flere Dage med at studere Motiverne. De bør i Almindelighed udpeges meget nøjagtigt, og dertil er saadanne vejledende Billeder udmærkede. De maa ledsages af Notater til Fotografens Brug angaaende:

- 1) Hvilke specielle Forhold ved dem man maaske ønsker ændret
- 2) Klokkeslet og Dato for Optagelsen.

Retouche og andre Rettelser.

Negativer er skrøbelige Sager: der kan hænde dem saa meget, og ofte kan man ikke komme til at tage Billedet om : Huse rives ned eller ombygges, Træer springer ud eller gror til, Sommeren svinder. og maaske kommer man aldrig tilbage til Stedet. Saa staar man der med et uerstatteligt Fotografi, der lider af f-n dødbringende Skavank. Og saa maa man retouchere for et redde, hvad reddes kan.

I Almindelighed bør man bestemt afholde sig fra eller frabede sig enhver videregaaende Retouche af Negativet. Selv om der er noget tillokkende ved. at alle Kopier er i Orden, naar Negativet er det. Risikoen er for stor. hvis Billedet ikke kan tages om, og Negativet er det eneste Vidnesbyrd. Smaa Huller eller Rifter i Filmen kan prikkes ud eller dækkes med sort eller rød Farve; saa kommer der hvide Partier i Kopien, der er lette at behandle.

Et Par Exempler:

Billedet Fig. 24 er et af den Slags Billeder. som der kun meget sjældent er Lejlighed til at tage; der kan gaa Aar imellem hvis det falder ind med daarligt Vejr i de Par Dage om Aaret, hvor Knopperne kan ses tydeligt paa Billedet og dog ikke spærrer for Synet af Taarnet. Dette Billede gik det saadan, at den højst usædvanlige Skygge paa den gamle Mur, tilsyneladende Skyggen af en Kæmpe-

Fig. 4L Rundetaarn set fra Skindergade (fot. Forf.).

høvl paa Genboens Tag, var mere end en ærekær Retoucher kunde taale Synet af; da Reproduktionskopien kom frem, var Høvlen væk og erstattet af yderst behændigt men umiskendeligt paamalet Murværk. Negativet kom omgaaende i Bad, men ulykkeligvis var der anvendt en ny Retouchefarve, der udmærkede sig ved delvis Uafvaskelighed. Det modbydelige Staf flod ud og ødelagde Pladen. Rent tilfældigt eksisterede der en enkelt Kopi, der saa blev genfotograferet.

Genfotografering er Chancen for at redde meget fejlfulde Billeder. Der maa retoucheres paa helst stærkt forstørrede Kopier paa mat Papir. Man kan anvende hvid Dækfarve, eller bedre Rivetusch af samme Farve som Kopien. i saa Fald maa Huller eller Rifter i Negativet. som giver sorte Pletter i Kopien, dækkes over inden Kopieringen. Der arbejdes med en fin Pensel, der holdes næsten tør.

Billederne Fig. 25 og 26 uretoucheret og retoucheret Kopi af samme Negativ illustrerer en saadan Behandling. Filmkassetten led af en uopdaget Fejl, et lille Hul i det ene Hjørne foroven. hvorigennem uvedkommende Lys trængte ind. Fremkaldelsen fandt først Sted langt senere. langt fra Stedet; Chancerne for at tage Billedet om er meget smaa Saa er det en bitter Skuffelse at se Ødelæggelsen, og <let er et Par Afteners øjenødelæggende Arbejde værd at rette Fejlen.

En anden Art Fejlrettelse skal tilslut omtales. Hvis Apparatet. enten ved Fejl eller af Nød. ikke har været i Vage, kan der ved Genfotografering eller ved Forstørrelse frembringes et Billede, hvor de i det oprindelige Billede sammenløbende lodrette Linier er gjort parallelle. Idéen i Fremgangsmaaden er overrnaade simpel: Fejlen skyldes jo. at Apparatets Synsline ikke var vandret, d. v. s. vinkelret paa de lodrette Linier; derfor rettes den ved en ny Skraastilling - ved Genfotografering : Billedet i Forhold til Fotografiapparatet; ved Forstørrelse: Projektionsfladen i Forhold til Forstørrelsesapparatet - i samme Vinkel, men til den anden Side.

Den stærkt forbedrede Forstørrelsesteknik, der er fulgt med hele Udviklingen af de smaa Apparater, letter i høj Grad denne Rettelsesmetode og har dermed haft en stærkt befriende Indflydelse paa det foran behandlede Problem De lodrette Liniers Parallelitet.

Enhver kan lære at betjene et Fotografiapparat,

det har Fabrikerne sørget for. Det koster Tid og Penge; ingen af Delene er Velanvendt, hvis man ikke har den gode Fotografis Egenskaber.

Fig. 25. Uretoucheret Kopi med Følgerne af Fejl i Apparatet Agrios Nikolaos, harytania, Grækenland).

Fig. 26. Retoucheret Kopi of samme Billede som Fig. 25, (fot. Forf.).

De er:

1) Billedsans. Omsætningsfantasi.

2) *Jagtiver*: Utrættelig Vilje til at opnaa netop det Billede, man aner: ingen Vigen tilbage for Ændringer i Apparatets Opstilling; Taalmodighed til at N-ente i timevis paa, at noget skal flytte sig - Solen. Skyerne, Folk, Dyr, Biler.

3) *Opfindsomhed*. Besynderlige Fremgangsmaader fører tit til Maalet; mærkværdige Hjælpemidler maa jævnligt tages i Brug.

4) *Pertendighed i Udførelsen* af det manuelle Arbejde; der arbejdes med saa minimale Forskydninger i Konstruktionsdelene, at det mindste Sjuskeri kan blive ødelæggende.

5) *Koldblodighed*. Ofte er der kun et Øjeblik mellem en Fotografichances Opstaaen og dens Forsvinden. Ofte maa der arbejdes under højst distraherende Forhold. En enkelt Fejl i Nervøsitet - og det hele er ødelagt.

Og selv om man behersker det hele og har de rette Egenskaber, skyldes det fremragende Billede ofte netop det, man ikke raader for: Heldet.

Helge Finsen.

Fig. 27. Propylæerne. Akropolis (fot. Forf.).